CAPACITACIÓ D'EXPERTESA EN PSICOLOGIA LGTBIQ+

Secció de Psicologia Clínica, de la Salut i Psicoteràpia

Psicologia Afirmativa LGTBIQ+ del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya

Junta de Govern - JG-732 13.05.2026

Introducció

Des del **Grup de treball de Psicologia afirmativa LGTBIQ+** del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya, dins de la Secció de Psicologia Clínica, de la Salut i Psicoteràpia, proposem la creació d'una **capacitació en Psicologia LGTBIQ+**.

Aquesta iniciativa respon a la creixent necessitat d'assegurar una atenció de qualitat i respectuosa per a la comunitat LGTBIQ+. La creació d'aquesta capacitació d'expertesa és una resposta a les demandes de la comunitat LGTBIQ+ de disposar de professionals de la psicologia amb bona preparació i compromís en aquest àmbit.

La nostra proposta té com a objectiu establir estàndards exigents i competències específiques que garanteixin que els psicòlegs i les psicòlogues estiguin plenament preparats per abordar les necessitats específiques d'aquesta comunitat i proporcionar un suport de qualitat. En aquesta presentació, expliquem en detall els objectius, les competències i la importància de la creació d'aquesta capacitació d'expertesa, destacant com beneficiaria tant a les persones professionals de la psicologia com a les persones LGTBIQ+ que busquen serveis de salut mental i suport. Així, esperem que aquesta proposta sigui considerada com una oportunitat per avançar en la millora de l'atenció i el benestar de la comunitat LGTBIQ+ a Catalunya.

Justificació

Les persones LGTBIQ+ poden enfrontar desafiaments i qüestions específiques relacionades amb la seva identitat de gènere o orientació sexual, com ara l'exploració de la identitat, la discriminació, l'estigma, l'acceptació familiar/social i la salut mental, entre d'altres. L'impacte d'aquests factors es veu modulat a través de les interseccions d'etnicitat, regió geogràfica i factors socioeconòmics. És crucial que les persones professionals de la psicologia comptin amb la formació i l'expertesa adequades per abordar aquestes qüestions de manera efectiva.

Les persones lesbianes, gais, bisexuals i transgènere (LGTBIQ+) presenten, en general, pitjors indicadors de salut mental en comparació amb la població heterosexual i cisgènere. Les taxes de depressió, ansietat i abús de substàncies són més elevades dins del col·lectiu, amb una prevalença notablement superior de pensaments i conductes relacionades amb el malestar emocional intens. L'exposició a l'estigma interpersonal —com el rebuig familiar o l'assetjament per

part dels companys— s'ha vinculat a un augment del risc en aquest àmbit (Lothwell, L. et al., 2020). En aquest sentit, és fonamental que les persones professionals disposin de coneixements sòlids sobre la salut mental general i el seu impacte específic en el col·lectiu LGTBIQ+ per tal de poder oferir una atenció sensible, informada i eficaç.

Malgrat les diferències significatives en la salut mental entre les persones LGTBIQ+ i els seus homòlegs cisgènere i heterosexuals, es fa evident la necessitat de millorar l'especificitat i la qualitat dels serveis de salut mental adreçats al col·lectiu. Les persones LGTBIQ+ descriuen experiències discriminatòries amb professionals de la salut, així com manca de confiança i por en aquest entorn. Per aquests motius, és imperatiu que les persones professionals de la salut adquireixin competència cultural en relació amb la salut de les persones LGTBIQ+ (Medina-Martínez J. et al., 2021 i Higgins A, et al., 2021).

En la darrera dècada, s'ha incrementat la dedicació a l'elaboració de directrius de pràctica basades en evidències per abordar les necessitats de salut mental del col·lectiu LGTBIQ+.

Les persones LGTBIQ+. enfronten reptes de desenvolupament i psicosocials únics que les persones professionals de salut mental han de comprendre i tenir en compte en la formulació dels plans de tractament. Idealment, els i les professionals han de sentir-se preparats i còmodes parlant sobre el desenvolupament sexual i la identitat de gènere quan són consultats, recordant que l'entorn de tractament funciona millor quan és acollidor, respectuós i capaç d'acompanyar processos diversos, sovint no lineals, que poden incloure moments de redefinició, pausa o canvi en les vivències de gènere i sexualitat. (Lothwell, L. et al., 2020).

Objectius

L'objectiu principal d'aquesta capacitació és la de donar un segell de qualitat i expertesa als psicòlegs i psicòlogues que demostrin competència en l'atenció i el suport a la comunitat LGTBIQ+ amb l'objectiu de beneficiar a les persones en els següents àmbits:

- **Establir estàndards professionals** rigorosos que fomentin una atenció de qualitat a les persones LGTBIQ+ i assegurin l'ètica i la competència en aquest camp.
- **Millora de la salut mental i el benestar.** Abordar els desafiaments únics relacionats amb la identitat de gènere i l'orientació sexual que les persones LGTBIQ+ poden experimentar, així com les conseqüències de l'estigma,

assegurant que les persones professionals de la psicologia estiguin adequadament preparades per proporcionar un suport terapèutic efectiu i que contribueixi a la millora de la salut mental i el benestar de les persones usuàries.

- **Reducció de l'estigma i la discriminació**. L'educació i la sensibilització sobre les qüestions LGTBIQ+ són fonamentals per combatre l'estigma i la discriminació. Les persones professionals amb capacitació en psicologia afirmativa LGTBIQ+ no només proporcionaran una atenció competent, sinó que també poden actuar com a models positius per a la comunitat LGTBIQ+. Això pot ajudar a canviar actituds i percepcions negatives que contribueixen a l'estigma.
- **Millora de la formació i les pràctiques professionals**. Fomentar la millora contínua de la formació i les pràctiques de cada professional de la psicologia, mitjançant l'actualització constant de coneixements i la integració de les millores pràctiques i les investigacions més recents en psicologia.
- **Augment de confiança de les persones pacients/clients**. Augmentar la confiança de les persones LGTBIQ+ en els serveis de salut mental i benestar emocional, proporcionant una capacitació que asseguri un ambient terapèutic inclusiu i respectuós, amb l'objectiu de millorar la relació terapèutica i augmentar la probabilitat que les persones LGTBIQ+ busquin ajuda quan la necessiten.

Persones que actualment estarien interessades en l'obtenció de la capacitació

Actualment el GT de Psicologia LGTBIQ+ del COPC consta d'aproximadament 50 persones. Vint-i-dos membres, a més, participen activament a la col·laboració entre el COPC i el SAI (Servei d'Atenció Integral a les persones LGTBIQ+ de la Generalitat de Catalunya.

Òrgans de decisió i de gestió

S'ha constituït una comissió de persones expertes, formada per professionals reconegudes, per tal d'estudiar els expedients presentats. Les persones que l'integren han estat nomenades per la Junta de Govern del COPC a proposta de la Secció, i està constituïda per **3 persones expertes de reconegut prestigi: una responsable i dues d'avaluadores.**

A banda, una persona membre de la Junta de Govern haurà de vetllar per el seu bon

funcionament i estar al corrent de qualsevol tipus d'incidència, en qualitat de supervisora, no d'avaluadora.

La comissió es reservarà el dret de demanar informació addicional, com ara informes o certificats, o de concertar entrevistes amb la persona interessada.

Les persones sol·licitants que no hagin complert els requisits rebran una notificació amb la indicació de les causes d'exclusió. Les persones interessades podran presentar una reclamació en el termini de trenta dies hàbils a comptar de l'endemà de la recepció de la notificació. Les aspirants que no esmenin o rectifiquin dins d'aquest termini el defecte o error que ha motivat la seva exclusió, quedaran exclosos.

Les persones interessades en l'obtenció de l'acreditació/capacitació d'expertesa en LGTBIQ+ han de complir els requisits següents:

Coneixements requerits

Per optar a la capacitació d'expertesa en psicologia LGTBIQ+, les persones professionals han de demostrar un coneixement sòlid i actualitzat en les següents àrees:

- **Identitats LGTBIQ+**: Comprensió profunda de les diverses identitats de gènere i orientacions sexuals, així com de les complexitats que poden sorgir en relació amb aquestes vivències.
- **Legislació i drets**: Coneixement actualitzat sobre els drets civils, socials i sanitaris que afecten les persones LGTBIQ+, i capacitat per orientar-les en la defensa dels seus drets.
- **Salut mental i prevenció del suïcidi**: Coneixement específic sobre els factors de risc i les necessitats de salut mental del col·lectiu LGTBIQ+, incloent estratègies de prevenció del suïcidi, suport emocional i gestió de crisis.
- **Diversitat cultural dins la comunitat LGTBIQ+**: Sensibilitat envers les múltiples interseccions culturals, socials i econòmiques que travessen les experiències LGTBIQ+.

Competències professionals

A més del coneixement teòric, les persones professionals han de demostrar les següents competències pràctiques per garantir una atenció respectuosa, eficaç i afirmativa:

- **Experiència demostrable i compromís**: Participació significativa en el treball amb la comunitat LGTBIQ+, ja sigui a través de pràctica clínica, activisme, grups de suport o programes comunitaris. Es recomana un mínim d'hores de pràctica en psicologia afirmativa LGTBIQ+.
- **Comunicació empàtica i respectuosa**: Capacitat per establir vincles terapèutics basats en la confiança, l'escolta activa i la validació emocional, creant espais segurs per a l'expressió i l'exploració personal.
- **Domini de la teràpia afirmativa LGTBIQ+**: Aplicació de tècniques i estratègies que afavoreixin el benestar, l'autoacceptació i la resiliència de les persones LGTBIQ+ en les seves trajectòries identitàries, sovint fluides i no lineals.
- **Supervisió especialitzada**: Accés i participació en processos de supervisió amb persones professionals expertes en psicologia afirmativa LGTBIQ+, per garantir la qualitat i la reflexivitat en la pràctica clínica.
- ***Counseling* familiar i relacional**: Competència per acompanyar famílies i relacions interpersonals en contextos LGTBIQ+, afavorint la comprensió, el suport mutu i la gestió de conflictes.
- **Col·laboració multidisciplinària**: Capacitat per treballar conjuntament amb altres professionals de la salut i serveis socials, assegurant una atenció integral i coordinada.
- **Formació contínua**: Compromís amb l'actualització professional mitjançant cursos, tallers i espais de reflexió sobre les millors pràctiques en psicologia afirmativa LGTBIQ+.

- **Promoció d'entorns inclusius**: Habilitats per crear espais terapèutics, educatius i socials que siguin inclusius, segurs i respectuosos amb la diversitat sexual i de gènere.

Requisits per optar a la capacitació d'expertesa

Requisits generals

Per poder accedir a la capacitació d'expertesa serà necessari complir amb els requisits formals següents:

- Disposar del títol de Grau o Llicenciatura en Psicologia o títol homologat o declarat reconegut oficialment, a efectes professionals, pel Ministeri d'Educació, de conformitat amb el que estableix el Reial Decret 1837/2008

de 8 de novembre, pel qual s'incorporen al ordenament jurídic espanyol la referida Directiva 2005/36 / CE i la Directiva 2006/100 / CE, del Consell, de 20 de novembre de 2006, relatives al reconeixement de qualificacions professionals, o norma posterior en vigor.

- Estar col·legiat o col·legiada al Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC) i estar al corrent del pagament de les quotes col·legials.
- No estar complint cap sanció col·legial, ni cap altra que comporti inhabilitació per a un càrrec públic.
- Presentar una declaració responsable **(l'Annex 1)** degudament complimentada respecte el compliment de la legislació actualitzada en qüestions LGTBIQ+, l'adherència als principis deontològics i de no discriminació en la pràctica psicològica, el respecte per la diversitat i la inclusió en la intervenció professional, i el compromís amb l'actualització contínua respecte a les qüestions referents al col·lectiu LGTBIQ+.
- Ser membre de la Secció de Psicologia Clínica, de la Salut i Psicoteràpia i la Secció de Dones, Gèneres i Diversitats del COPC.

Requisits específics

A banda dels requisits generals, caldrà acreditar formació i experiència vinculada a l'àmbit de la psicologia LGTBIQ+. Es valoraran especialment els aspectes següents:

1. **Criteris formatius amb un mínim acreditable de 5 punts i un màxim meritat de 10 punts:**

- Acreditar formació específica en psicologia LGTBIQ+ en entitats universitàries, o institucions públiques o privades, siguin autonòmiques o estatals; o bé haver cursat algun curs especialitzat impartit en qualsevol col·legi de psicologia de l'Estat. (A raó de 1 punt per cada 10 hores de formació acreditada, i amb un màxim de **4 punts**).
- Acreditar altra formació específica en psicologia LGTBIQ+ de tipus congressos o seminaris (a raó de 0.5 punts per cada 10 hores de formació acreditada, i amb un màxim de **2 punts).**
- Haver impartit cursos, tallers o conferències rellevants en temàtica LGTBIQ+ (a raó de 1 punt per cada 5 hores de formació en entitats universitàries,

institucions públiques o privades, o qualsevol col·legi de psicologia de l'Estat, i amb un màxim de 3 punts).

- Haver impartit cursos, tallers o conferències rellevants en temàtica LGTBIQ+ acreditada en congressos, jornades o seminaris (a raó de 0.5 punts per cada 5 hores de formació i amb un màxim de 2 punts).
- Haver dut a terme un doctorat en temàtica LGTBIQ+ (2 punts).
- Haver publicat articles, projectes de divulgació, o haver participat en l'elaboració de guies i documents tècnics de bones praxis en psicologia LGTBIQ+ (a raó de

  0.5 punts per cada publicació).

2. **Criteris d'experiència amb un mínim acreditable de 3 punts i un màxim meritat de 10 punts:**

2.1. Experiència amb pacients (àmbit clínic)

Acreditar experiència professional en intervenció psicològica amb població LGTBIQ+.

L'experiència es podrà justificar mitjançant:

– Per compte propi: rebuts del règim de persones autònomes, factures, comprovants de pagament, evidències d'activitat professional (web, materials, etc.) o altra documentació acreditativa.

– Per compte aliè: informe de vida laboral, contracte de treball, certificats de funcions amb període i dedicació horària, degudament signats.

Criteri de puntuació: 1 punt per cada 100 hores d'experiència acreditada, fins a un màxim de 6 punts.

2.2. Experiència en l'àmbit de la psicologia de la intervenció social (inclou associacions, entitats del tercer sector,...).

Acreditar experiència professional desenvolupada en serveis, entitats, associacions, fundacions i/o projectes vinculats a l'àmbit LGTBIQ+, en funcions relacionades amb l'atenció i la intervenció psicològica, l'acompanyament terapèutic i comunitari, la promoció del benestar emocional i la dinamització socioeducativa amb perspectiva de diversitat sexual, afectiva i de gènere.

Criteri de puntuació: 1 punt per cada 75 hores d'experiència acreditada, fins a un màxim de 4 punts.

2.3 Experiència en psicologia educativa amb perspectiva LGTBIQ+

Acreditar experiència en l'àmbit educatiu (formal o no formal) vinculada a la promoció del benestar, la inclusió i l'acompanyament de la diversitat sexual i de gènere. Inclou intervencions amb alumnat, assessorament a equips docents, treball amb famílies, disseny i implementació de programes educatius o accions de sensibilització en centres educatius o espais socioeducatius. L'experiència es podrà justificar mitjançant:

– Per compte propi: evidències d'activitat professional (programes implementats, materials didàctics, memòries d'activitat, factures, etc.).

– Per compte aliè: informe de vida laboral, contracte de treball o certificats emesos pel centre o entitat, on constin funcions, període i dedicació horària.

Criteri de puntuació: 1 punt per cada 75 hores d'experiència acreditada, fins a un màxim de 4 punts

2.4. Experiència en psicologia laboral i organitzacional amb perspectiva LGTBIQ+

Acreditar experiència en intervencions en l'àmbit laboral orientades a la promoció d'entorns inclusius i segurs per a la diversitat sexual i de gènere. Inclou, entre d'altres: disseny i implementació de plans d'igualtat i diversitat, protocols contra la discriminació i l'assetjament, formació a equips i comandaments, assessorament a departaments de recursos humans, avaluació de clima laboral i benestar, i acompanyament a persones treballadores LGTBIQ+. L'experiència es podrà justificar mitjançant:

– Per compte propi: factures, contractes de serveis, memòries d'intervenció, materials formatius o altra documentació acreditativa.

– Per compte aliè: informe de vida laboral, contracte de treball o certificats de l'organització on constin funcions, període i dedicació horària.

Criteri de puntuació: 1 punt per cada 75 hores d'experiència acreditada, fins a un màxim de 4 punts.

- Ser membre actiu en algun grup de treball específic de temàtica LGTBIQ+ **(a raó de 0.5 punts per projecte en el que s'ha participat, i un màxim de 3 punts).**

Valorable acreditar haver **rebut i/o impartit** supervisions per part d'un psicòleg o psicòloga amb expertesa en psicologia LGTBIQ+: A raó de 0.5 punts per cada 10 hores de **supervisió rebuda** amb un màxim de 2 punts meritable, i 0.5 punts per cada 10 hores de **supervisió impartida** amb un màxim de 2 punts meritable.

A efectes de còmput de mèrits i experiència professional, **només es considera experiència aquella supervisió que cada professional imparteix** a altres professionals o equips, en tant que implica un exercici actiu de responsabilitat, criteri professional i transmissió de coneixement. En canvi, **la supervisió que cada professional rep** en el marc del seu procés formatiu o de desenvolupament professional **no es considera experiència**, sinó que **computa com a hores de formació**, atès que té una finalitat d'aprenentatge, actualització o millora de competències.

Exemple: participació en un espai de supervisió clínica mensual durant 12 mesos (24 hores totals) amb una persona professional acreditada, centrat en l'abordatge de casos en diversitat de gènere i sexual.

Aquesta resolució, de caràcter obligatori, tindrà una puntuació de mínim 10 punts per a l'obtenció de l'expertesa.

Vigència de la capacitació d'expertesa i criteris per la renovació

Tindrà una vigència de **8 anys.**

Passat aquest termini s'haurà de presentar sol·licitud per la renovació segons els següents criteris establerts:

Passat aquest termini s'haurà de presentar sol·licitud per a la renovació segons els següents criteris:

- Presentar la declaració jurada (Annex 1) actualitzada conforme es manté el compliment dels requisits generals per a l'obtenció de l'acreditació, especialment que "conec i compleixo en la mesura que em sigui exigible la legislació actualitzada en matèria LGTBIQ+, que m'adhereixo als principis deontològics i de no discriminació en la pràctica psicològica, cosa que suposa el respecte per la

diversitat i la inclusió en la intervenció professional, i el compromís amb l'actualització contínua en qüestions referents al col·lectiu LGTBIQ+".

- Haver estat en actiu en dedicació en l'acompanyament a persones del col·lectiu LGTBIQ+ en els darrers **3 anys.**

- Acreditar un mínim de **50 hores** de formació teòrica específica en psicologia LGTBIQ+ en entitats universitàries, institucions públiques o privades, siguin autonòmiques o estatals; o bé haver cursat algun curs especialitzat impartit en qualsevol col·legi de psicologia de l'Estat en els últims 5 anys.

La sol·licitud de la renovació **no tindrà cost.**

Termini de presentació de sol·licituds

Les sol·licituds podran ser presentades al llarg de tot l'any. No hi haurà dates tancades de presentació.

El departament de projectes institucionals del COPC comunicarà la resolució presa a cada persona col·legiada en el termini de entre sis mesos i un any, des de la presentació de la documentació i mitjançant correu electrònic.

Taxes i forma de pagament

L'import del procés de la capacitació està establert en **121 euros**, el qual es farà efectiu mitjançant la passarel·la del pagament del COPC.

És imprescindible que, en el moment de lliurar la documentació, es realitzi el pagament. El no pagament de les taxes comporta no acceptar la sol·licitud.

Bibliografia

- Higgins A, Downes C, Murphy R, Sharek D, Begley T, McCann E, Sheerin F, Smyth S, De Vries J, Doyle L. LGTBIQ + young people's perceptions of barriers to accessing mental health services in Ireland. J Nurs Manag. 2021 Jan;29(1):58-67.

- Lothwell, L. E., Libby, N., & Adelson, S. L. (2020). Mental Health Care for LGTBIQ+Youths. *Focus (American Psychiatric Publishing), 18*(3), 268-276.

- Medina-Martínez, J., Saus-Ortega, C., Sánchez-Lorente, M. M., Sosa- Palanca, E. M., García-Martínez, P., & Mármol-López, M. I. (2021). Health Inequities in LGTBIQ+T People and Nursing Interventions to Reduce Them: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18(22), 11801*